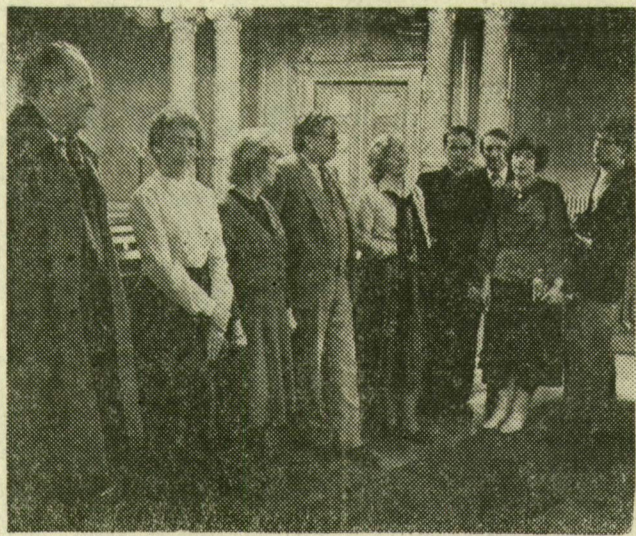

Turkui vendégek Szegeden Ön például mit kockáztat?

Tizenhárom éve írták alá a testvérvárosi szerződést Szeged és a finnországi Turku vezetői. Azóta a barátság erősödött, a két város lakói a kiállítások, látogatások, kölcsönös kulturális, művészeti, tudományos és felsőoktatási kapcsolatok révén mind jobban megismerték egymás életét, munkáját, történelmét, hagyományait és mai fejlődését. Most a gyümölcsöző együttműködés újabb állomásához érkezett, hiszen a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában ma, vasárnap 11 órakor nyílik 18 turkui képzőművész 56 alkotását bemutató grafikai tárlat.

Turkui vendégek a városi tanács épületével ismerkednek

Az eseményre a finnországi testvérvárosból küldött delegáció érkezett. A delegáció vezetője Pekka Ström, a turkui képzőművészeti bizottság vezetője. Tagjai: Birgitta Hasselblatt, a képzőművészeti bizottság tagja, Kirsti Leivo, a városi tanács tagja, Veikko Lehtovaara grafikusművész és Pekka Paasio belsőépítész és fotóművész, a kiállítás rendezője.

A turkui vendégeket tegnap, szombaton délelőtt fogadta dr. Müller Józsefné, a városi tanács elnökhelyettese. A baráti beszélgetésen részt vett dr. Székely Sándor, a városi pártbizottság titkára. A találkozót követően a finn vendégek Szegeddel ismerkedtek. Ma részt vesznek a kiállítás megnyitóján, majd találkoznak szegedi képzőművészekkel, és Ópusztaszerre is ellátogatnak.

— Az egyetemeken, főiskolákon végzett kutatómunka általában az alap kutatások kategóriájába tartozik. Mostanában egyre gyakrabban olvashatunk arról, hogy a felsőfokú oktatási intézmények tanárai bekapcsolódnak egy-egy vállalat gyakorlati problémáinak megoldásába. De olyan kiterjedt, közvetlenül a termeléshez kapcsolódó kutatási programsorozattal, mint a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola, kevés oktatási hely díszkedhet. Honnan a vállalati gondok iránti különös érdeklődés? — kérdeztem dr. Huszka Tibortól, a SZÉF főigazgató-helyettesétől.

— Nálunk 1962-ben indult meg az oktatás. Akkor nagyon sok, ipari tapasztalatokkal rendelkező szakember gyűlt össze az oktatói karban. Ők a gyakorlati problémák iránti érzékenységüket továbbra is megőrizték. Továbbra is a környező városokban dolgozó műszakiak könnyen megtalálják gondjaikkal a főiskolát. A vállalatok nyári termelési gyakorlatokra fogadták hallgatóinkat. Ez lazította a kötöttségeket. A közben eltelt évek alatt nőtt az oktatói létszám, többen magasabb képzettséget és tudományos minősítést szereztek. Ma már minden részterületnek van specialista, így össze tud állni olyan team, amely biztosíték az adott probléma gyors megközelítésére.

— Milyen kutatási feladatokon dolgoznak jelenleg?

— A legjelentősebb témánk a Szegedi Szalámi-gyár és Húskombinát vágó-csarnoki fejlesztéséhez kapcsolódik. A főiskola oktatóinak találmánya az az eljárás, amellyel ultraszűrőes besűrítéssel, illetve mikro-hullámú sterilizációval emberi táplálkozásra alkalmas vért nyernek. Az új módszerrel a húspartól látszólag távol álló iparágak részére is import anyagokat kiváltó termékeket lehet előállítani. A vér értékes fehérjét olyan állapotba hozzák, hogy azok a sütőiparban, az édesiparban és ételízesítők gyártásánál felhasználhatók.

A Kaposvári Állattenyésztési Kutatási Termelési Egyesülés megbízásából már két éve kísérletezünk vágott baromfi továbbfeldolgozásával.

Pácolt-füstölt pulyka- és libakészítményeket állítottunk elő. A Törökzentmiklósi Baromfi-feldolgozó Vállalat BNV-díjas panírozott csirkéjének a receptjét is a főiskola oktatói dolgozták ki.

Gépezeti és Automatizálási Intézetünkben kifejlesztünk egy modern, pillanatolódó (Instant) élelmiszereket előállító berendezést. Ezt rövidesen Répcelán állítják üzembe.

— Mi a legújabb feladatok?

— A Fűszerpaprika Kutatási Társaság január elsején kezdte meg működését. Ennek az egyesületnek főiskolánk a gesztora. Hét másik taggal közösen a környezet jelentős fűszernövényének termelési, feldolgozási, minősítési és értékesítési vertikumába igyekszünk beépíteni a tudomány eredményeit. Az egyes résztémák kidolgozása már megkezdődött.

— Mekkora kockázatot vállalnak, amikor egy kutatásra megbízást fogadnak el?

— Minden kísérleti munkának van kockázata. Azonban egy költségvetési intézmény túl nagy anyagi kockázatot nem vállalhat. Néha, amikor megbízóink elmondják problémájukat, a megoldás egyszerűbbnek tűnik, mint valójában. Ilyenkor a sikerért sokkal többet dolgozunk, mint előzőleg számítottunk.

Dr. Huszka Tibor

a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola kutatási főigazgató-helyettese. **Életkora: 51 év.** **Iskolai végzettsége: kémia—fizika szakos középiskolai tanár, okleveles vegyész.** **Hétévi élelmiszeripari üzemi tevékenység után került az élelmiszeripari oktatásba.** **Jelenlegi beosztását 1979 óta tölti be.**

használhatják, a kutatásért járó összegét sem fizetik ki.

— Az oktatómunkában érvényesül-e a tanárok kapcsolata a gyakorlattal?

— Amúgy sem akarnánk elefántcsonttoronyban élni, de így magunkon érezzük a gondok feszítő erejét. A pillanatnyilag aktuális kérdésekről tudunk szólni hallgatóinknak. Az élelmiszeriparnak sem mindegy, hogy a húsz évvel ezelőtti vagy a mai technikát mutatjuk be. A korszerűt kell oktatni, hogy diákjainknak a termelésbe való bekapcsolódás ne okozzon gondot. Én a tanári tevékenységet is termelésnek tekintem. A szürke állományt teremjük újjá: mi a termelés egy láncszemét képezzük, a közvetlen termelésirányítókát.

— Az oktatás technikai feltételei fejleszthetők-e a kutatások árbevételével?

— Igen. Minél nagyobb ez a bevétel, annál kisebb összeget veszünk igénybe a fejlesztésekhez a költségvetési forrásból. Így gyorsabban tudunk hozzájutni számunkra rendkívül fontos dolgokhoz. Gépeket, műszereket vásárolunk, épületeket újítunk fel, a diákhonot fejlesztjük.

— A Marx tér 20. szám alatt levő intézetük műszerzettsége irigylésre méltó. Mi a legújabb beruházástervük?

— Van egy régi elképzelésünk, ami talán most éri közel a megvalósuláshoz. Szeretnénk egy 2000 négyzetméteres gyakorlócsarnokot felépíteni. Oda felülmű berendezéseket akarunk telepíteni. Most nincs olyan helyünk, ahol ki lehetne próbálni az új termékeket. Ha a 3000 literes sajtakádba 200 liter tejet töltünk, az felkenődik a falára, és semmi sem lesz belőle. Az új cikkelek érzékszervi elbírálásához 10–50 kilós tétel is elegendő, nincs szükség 5 mázsára. Kis tételeknél az esetleges sikertelen kísérlet kevesebbe kerül.

— Mekkora részt kapnak az oktatók az általuk végzett kutatásokért járó árbevételekből?

— A főiskola költségvetésén kívüli bevétele évente 2,5–3 millió forint. Ennek elosztását rendelet szabályozza. Az árbevételnek mintegy 20 százalékát különböző okból levonják. „A” kategóriás munkáért a fennmaradó összeg 45 százaléka, magasabb szellemi tevékenységet igénylő munkáért 35 százalék, rutinmérések elvégzéséért 25 százaléka osztható fel.

— Segít-e az alapfizetésen kívüli jövedelem a jó oktatók megtartásában?

— Más főiskolákkal összehasonlítva, nálunk a fizetések színvonala közepesnek mondható. Megtartó hatása van a kutatómunkának és az általa elérhető többletjövédelmnek. Vannak gépészmérnökeink, akik tagjai gmk-nak vagy pjt-nek is. Ha még van energiájuk, ilyen módon is dolgozhatnak. A beiskolázási létszám szabja meg az oktatói létszámot. Ezért nagyobb létszámnövekedés az utóbbi időben nem volt. Kilépésre a közelmúltból nem is emlékszem.

— Mennyi a diákok keresete a kutatómunkából?

— A második- és harmadéves hallgatók mérési rutinmunkákat ragyogóan meg tudnak csinálni. Bevonjuk és be akarjuk vonni őket a kutatásokba. A tanári kar nem győz mindent. A munkahelyükön is nagyrészt hasonló lesz majd a feladataik. Természetesen megkapják munkájuk pénzbeni ellenértékét.

Böle István

Téglagyárak korszerűsítése

A tégl- és cserépipar hagyományos gyárai most különösen nagy figyelemmel követik a meteorológiai előrejelzéseket, hogy minél korábban, a tartósan ígérkező fagymentes időszakok egy időben, megkezdhessék a termelést. Az iparág gyártósorai a korábbi felkészültebben várják az indulást, mert nemcsak a szokásos téli nagyjavításokat fejezték be, hanem 16 hagyományos gyár legnehezebb fizikai munkáinak gépesítését, a szállítási nagy részének korszerűsítését is. Ez a fejlesztés tehetővé tette, hogy az idén 19 millióval több téglát szállítsanak a magánlakás-építőknél, mint tavaly. Ebben az évben a rekonstrukciós program szerint további 16 hagyományos gyárban fejezik be a korszerűsítést: ez főként 1985-től növeli a ter-

melést újabb évi 22 millió kis méretű téglával. Az eddig befejeződött korszerűsítések közül a legjelentősebb a Baranya-Tolna megyei Tégl- és Cserépipari Vállalat mohácsi gyárának fejlesztése, amelyhez jelentős segítséget nyújtott az alföldi testvérvállalat. Automatikus gépekkel, téglátrákkó berendezésekkel szerelték fel a gyárat, amely az idén már mintegy négy millió téglával többet szállít a lakás-építőknél, mint a múlt évben. A mohácsiak kapták meg az első hazai automatikus rakodógépet, amelynek gyártására, csehszlovák licenc alapján az alföldi testvérvállalat rendezkedett be. Kis számítógép vezérli ezt a berendezést, amely az egyik legnehezebb fizikai munkát végzi el, a téglágetésre előkészített kemencekocsit rak-

ja meg emberi kéz érintése nélkül. Ilyen korszerű rakodó berendezést szállítottak az abonyi, a hajdúszoboszlói és a mátradereskei üzemnek, s gondoskodnak a többi gyár ellátásáról is.

A fejlesztésekben tehát fokozottabban támaszkodik a saját erejére az iparág, így az Alföldi Téglaiipari Vállalat maga épít korszerű alagút-kemencét a debreceni és a kunszentmártoni gyárában is. Az idén 16 üzemen befejeződő fejlesztéssel együtt további nyolc gyárban végeznek jelentős rekonstrukciót. E beruházások nemcsak gépsorok és a szállítási korszerűsítésre terjednek ki, hanem új égetőkemencék építésére, sőt műszáritó létesítései is. Utóbbi függetleníti a gyárat az időjárástól, mert megszűnik a nyers téglaszabadtéri szárítása.

ELMENTÜNK

liftet javítani

Ha valaki senkihez sem tartozik, az árva. A sántító példabeszéd ezúttal a liftet hovatartozására vonatkozik — miként a hasonlatokkal általában lenni szokott — pontatlanul. A város felvonói árvácskák vagy veszendők, ahogy az egyszerű gyerekek a sok bába között? Hogy el kellett menni liftet javítani, sajnos alapos okunk volt. Jó néhány, már legendássá vált, némely a különleges rekordok könyvébe is bekerülhet. Akad több is, ami sok éve rossz, s ez a tény nem csupán kellemetlen, vagy bosszantóan farszító, egyszerűen szegény!

A Pentelei sor egyik lakót szállító alkalmatlansága embert győtrő: asztmás kislífiút, lábát vesztett felnőtteket kárhoztató falak közé.

A Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalat felvonószerező részlegében — a Csongrádi sugárúton egy faházban — vaskos füzetet tettek elém. Ahogy van, egy kisebb város névjegyzéke lehetne. Ebben rögzítették a javításra szoruló lifteket. Az ingatlankezelő vállalat közösen mérték fel a gyógyírra váró gépeket. Az idén január elsejétől egy budapesti illetékeségű cég örökét vették vállalkozásukra. Az ideiglenes Schindlerrel tartott karban, s ma 59-cel többet kell javítaniuk, felújítaniuk. A jövővények a tömeges lakásépítés kezdete óta „szolgálják” a lakókat. Ezek az úgynevezett HAFE-felvonók. Sajnos,

már valamennyi elavult, elfáradt, rossz! Fura módon ezek gyártását nyolc éve befejezték, s a „jó” magyar szokás szerint alkatrészeket sem készítenek hozzájuk. Ez a tény magyarázza, hogy az aggastyán gépek zöme csak emberbosszantó. Persze ez nem elegendő a lakóknak, ők nem az okot keresik, inkább a jó felvonót. Természetesen mindez pénzigényes, s valóban csak az anyagiak hiánya miatt rosszak, ugyanis az említett karbantartó-javító-felújító részlegnél minden adott a korszerűsítéshez. Van alkatrész, megfelelő szakembergárda, mi több, idő is, csak hogy a régi kabinokba az osztrák Schindler „agytrösztöt” kellene beszerezni (ez is van!), ami közel 400 ezer forint. Hiszem, ezen újabb információ sem csitítja a kedélyeket.

Tájékoztattak arról is: amennyiben akadna fedezet, akkor is legalább fél év kellene, hogy használhatóvá varázsolják a lifteket. Említettük a példálózásban a bábák és a gyerek esetét. Értendő ez úgy, hogy a Csongrádi sugárúti szerviz mellett a gépész felvonószerező vállalat, lakásszövetkezetek és különböző gmk-csoportok is javítanak (javítgatnak?). Ne vegyék okvetellenkedésnek, de úgy tűnik, egy gazda, természetesen megfelelő létszámmal, praktikusabb volna!

Szójt kér a lakó — zömében jogosan, de hallgat, ha

gyermekei liftversenyt rendeznek, vagy meggymagot pöpknek a mozgópadló alá, a kapcsolók közé, s akkor is néma, ha leszerelik az egész indítótáblát.

Igy sikerült liftet javíttatni, s hogy mindez zömében tényközlés — mit tegyünk? Ez van, de nincs jól!

Ács. S. Sándor

A Nemzeti Színház építésére

Adományok, felajánlások

Február utolsó napjáig több mint 19 és fél millió forint gyűlt össze az OTP XXII. kerületi fiókjánál, ahol a Nemzeti Színház építésére szánt adományokat, azok adatait gyűjtik. Eddig 7805 befizetést könyveltek el, 2794 a fővárosból, 4601 vidékről, 55 pedig külföldről érkezett; közülük 3445 egyéni, 4360 csoportos befizetés volt. Az egyéni befizetések közül két tételt lehet kiemelni: az egyiket — 467 ezer forintot — egy Budapesti élő idős néni fizette be, aki kérte, hogy neve ne szerepeljen a nyilvánosság előtt, a második pedig a Kaliforniában élő, magyar származású egykori színésznő, Lucy Moori Brooks 25 ezer dolláros (1 millió 118 ezer 440 forint) adománya.

Mint az új Nemzeti Színház védnökségének operatív bizottságánál az MTI munkatársának elmondták: folyamatosan érkeznek címükre a különböző felajánlások, bár a kezdeti lendület érezhetően csökkent. Különösen jellemző ez a társadalmi-munka-ajánlatokra, amelyek között, sajnos sok olyan is

található, amelyet valószínűleg nem tudnak majd hasznosítani. A Nemzeti Színház építésében eleve számos vállalkozó vesz majd részt, így meglehetősen nehéz lenne összehangolni az ország különböző tájairól érkező valamennyi felajánlást. Ez annál is inkább bonyolult feladat, mert a kisebb kollektívák, szocialista brigádok elsősorban rész munkák elvégzésére és csak rövid időre tudnának vállalkozni. Ezek a kis közösségek akkor könnyítenek meg az új Nemzeti Színház építését, akkor járulnának igazán hozzá a megvalósításhoz, ha saját környezetükben, munkahelyükön végeznének társadalmi munkát, és annak értékét fizetnék be a számlára — mutattak rá a védnökség illetékesei.

Megnyílt egyébként a Bizományi Áruház üzlete, amelyben a Nemzeti Színház javára felajánlott tárgyakat árúsítják. Megkezdődött a színház támogatására kibocsátott bélyegkektől árusítás, ezek értékéből kisebb tételeket már elkönnyeltek az OTP-nél.

gozásával. Pácolt-füstölt pulyka- és libakészítményeket állítottunk elő. A Törökzentmiklósi Baromfi-feldolgozó Vállalat BNV-díjas panírozott csirkéjének a receptjét is a főiskola oktatói dolgozták ki.

— Mi a legújabb feladatok?

— A Fűszerpaprika Kutatási Társaság január elsején kezdte meg működését. Ennek az egyesületnek főiskolánk a gesztora. Hét másik taggal közösen a környezet jelentős fűszernövényének termelési, feldolgozási, minősítési és értékesítési vertikumába igyekszünk beépíteni a tudomány eredményeit. Az egyes résztémák kidolgozása már megkezdődött.

— Mekkora kockázatot vállalnak, amikor egy kutatásra megbízást fogadnak el?

— Minden kísérleti munkának van kockázata. Azonban egy költségvetési intézmény túl nagy anyagi kockázatot nem vállalhat. Néha, amikor megbízóink elmondják problémájukat, a megoldás egyszerűbbnek tűnik, mint valójában. Ilyenkor a sikerért sokkal többet dolgozunk, mint előzőleg számítottunk.

Ha a vevő nem fogadja el a kutatási jelentést, nem is fizet érte. A fizetés körül lehet más gond is. Kollektívák kidolgozták a teljesrekeszek maradék nélküli kimosásának módszerét. Az új technológia alkalmazásakor a legkisebb zugban sem marad szennyeződés. Az újdonság alapja az ultrahang. Ennek gerjesztéséhez szükséges generátor körülbelül egy évig nem érkezett meg külföldről. Amíg az új megoldást a gyakorlatban nem